

HENRYK BLAZEJ (Poljska), *flauta*
TERESA KABAN (Poljska), *klavir*

E. Granados

Španjolski ples br. 5 Andaluza

Allegretto (Quasi Allegro)

izvodi: Teresa Kaban, *klavir*

F. Livadić

Dvije Mazurke

izvodi: Teresa Kaban, *klavir*

A. Ginastera

Tri argentinska plesa op. 2

Danza del viejo boyero (Ples starih pastira)

Danza de la moza donosa (Ples lijepo djevojke)

Danza del gaucho matreso (Ples neustrašivog odmetnika)

izvodi: Teresa Kaban, *klavir*

A. Dvořák

Sonatina op. 100

Allegro risoluto

Larghetto

Scherzo

Finale

izvode: Henryk Blazej, *flauta*

Teresa Kaban, *klavir*

G. Enescu

Cantabile and Presto

izvode: Henryk Blazej, *flauta*

Teresa Kaban, *klavir*

Henryk Blazej studirao je flautu na Muzičkoj akademiji u Krakovu kod profesora W. Chudziaka. Diplomirao je 1976. godine. Njegov izniman talent prepoznat je vrlo rano tijekom njegovih studentskih godina, te na nacionalnim flautističkim natjecanjima u Poljskoj. Neposredno nakon studija pozvan je da se pridruži ansamblu Capelle Cracoviensis, koji se specijalizirao za razdoblje musica antiqua. Njegova prva ploča dobila je sjajne kritike, te su uslijedili mnogobrojni koncerti u Poljskoj, širom Europe, na Srednjem i Dalekom istoku te u SAD-u. Često je snimao za radio i televiziju u Poljskoj, kao i izvan nje. Održao je niz posebnih majstorskih radionica u Velikoj Britaniji, Poljskoj i SAD-u. Od 1991. do 1995.

godine, zajedno s Teresom Kaban, Henryk Blazej djeluje kao umjetnički direktor Međunarodnog festivala glazbe u Sandomierzu, a od 1994. godine direktor je Međunarodnog festivala zaboravljene i ponovo otkrivene glazbe u Tarnovu. Teresa i Henryk redovito su i zapaženo održavali turneje po Europi, a oboje su postali poznati britanskoj javnosti kroz svoje učestale nastupe u svim glavnim koncertnim dvoranama u Londonu: Saint Martin in the Fields, Wigmore Hall, St. John's Smith Square, Purcell Room, te Barbican Hall. Teresa i Henryk vrlo rado sudjeluju na festivalima glazbe i glazbenim natjecanjima, osobito onima koji se odnose na komornu glazbu, gdje Teresa nastupa kao solistica ili zajedno s Henrykom kao član komornih ansambala. Oboje su mnogo nastupali u raznim emisijama na radiju i televiziji, uključujući "Recitale života", te snimali za mnoge producentske kuće, kako u Poljskoj, tako i u Italiji, Češkoj Republici i Velikoj Britaniji.

Teresa Kaban studirala je klavir na Muzičkoj akademiji u Krakovu kod profesora L. Stefanskog. Tijekom studija sudjelovala je na majstorskim tečajevima pod vodstvom R. Baksta i S. Askenasea. Diplomirala je cum laude 1977. godine. Još od svojih studentskih dana Teresa Kaban poznata je kao nadarena solistica, te je koncertirala u Poljskoj, u 19

europskih zemalja, na Srednjem i Dalekom istoku te u Sjedinjenim Američkim Državama. Od 1981. godine redovno se pojavljuje u gotovo svim glavnim koncertnim dvoranama u Velikoj Britaniji. Kao solistica i komorna glazbenica nastupila je u brojnim emisijama na radiju i televiziji u Poljskoj i inozemstvu. Održala je posebne majstorske seminare Chopinove glazbe u Velikoj Britaniji, Poljskoj i SAD-u. Od 1991. do 1995. godine, zajedno s Henrykom Blazejem, Teresa Kaban djeluje kao umjetnička direktorica Međunarodnog festivala glazbe u Sandomierzu. Od 1994. godine direktorica je Međunarodnog festivala zaboravljene i ponovo otkrivene glazbe u Tarnovu.

U skladateljskom opusu španjolskog klavirista i skladatelja **Enriquea Granadosa Campiñe** (1867. – 1916.) na osebujan se način reflektira bogatstvo španjolskog folklor. Rođen je u planinskoj provinciji Léridi, u pokrajini Kataloniji. Prvu je glazbenu poduku dobio od voditelja vojnog orkestra, ali je najviše napredovao uz Albéniza i Viñesa tijekom školovanja u Barceloni. Zahvaljujući financijskoj pomoći bogatog biznsmena Don Eduarda Condéa, dvije je godine proveo u Parizu učeći od uglednog klavirskog pedagoga Charlesa-Wilfrida de Bériota. Bériot ga je upućivao na izražajno tonsko oblikovanje radi čega će Granados u svojim djelima pridavati veliku pažnju pedalizaciji. Za oblikovanje Granadosova skladateljskog stila posebno je važan period koji je proveo učeći od katalonskog skladatelja i muzikologa Felipea Pedrella koji ga je još dublje uveo u čudesan svijet zaboravljenih melodija, ritmova i plesova Katalonije. Iako je bio naglašeno nacionalni skladatelj, nije želio svoj umjetnički status u kulturnoj sredini osigurati kao isključivo nacionalni skladatelj. Živopisni folklorni idiomi toliko prisutni u njegovim djelima, utkani su u skladbe ponajprije zbog ljepote a ne samo i jedino radi promocije nacionalnih interesa. Publika je znala prepoznati ovo iskreno skladateljevo nagnuće i s oduševljenjem je dočekivala izvedbe. Godine 1900. utemeljio je društvo ljubitelja umjetničke glazbe a godinu kasnije i svoju školu (Academia Granados), koja je bila važan nositelj katalonske kulturne scene. Kao skladatelj Granados je prvi veliki uspjeh doživio operom Maria del Carmen 1898. godine a slijedile su je Danzas españolas i klavirska suita Goyescas nastala prema Goyinim slikama 1911. godine. Kao izvrstan klavirist koncertirao je i svirao zajedno s izvođačkim velikanima svoga vremena: Thibaudom, Saint-Saënsom i proslavljenim katalonskim violončelistom Pablom Casalsom, bliskim prijateljem za kojeg je napisao nekoliko djela. Velika čast ukazana mu je pozivom iz Bijele kuće da održi koncert predsjedniku Woodrowu Wilsonu. Zla je kob htjela da propusti ukrcati se na izravni brod za Europu. Ukrcao se na sljedeći trajekt koji je, u Engleskom kanalu, torpediran od strane njemačke ratne podmornice

tijekom I. svjetskog rata. U želji da spasi suprugu koja je od siline udarca pala u more, skočio je za njom i oboje su se utopili.

Ferdo Livadić rođen je u Celju 1799., a umro u Samoboru 1879. godine. Glazbu je učio u Samoboru, a zatim u Zagrebu i Grazu gdje je studirao pravo. Svoje pravo prezime Wiesner pohrvatio je u Livadić. Živio je na svom imanju u Samoboru i rano je došao u doticaj s Ljudevitom Gajem. Oduševio se ilirskim idejama i hrvatskim narodnim napjevima. U svojim djelima, kao promicatelj nacionalne glazbe, Livadić se nastojao osloboditi stranih utjecaja. To mu je najbolje uspjelo u popularnoj budnici *Još Hrvatska ni propala*. Livadić je napisao oko 180 solo-pjesama, pretežno romanca. Svjestan ne samo svojih slabosti kao skladatelj već i povijesne važnosti svoga rada, Livadić je ispunio svoju zadaću u hrvatskom političkom i kulturnom životu prije dolaska Vatroslava Lisinskog kome je utro put. Radeći u pretežito njemačkoj glazbenoj sredini u Zagrebu, stvorio je uvjete potrebne za prihvaćanje hrvatskih djela Vatroslava Lisinskog.

Vrlo bogati skladateljski opus argentinskog skladatelja **Alberta Evarista Ginastere** (1916. – 1983.) čine djela za orkestar, koncert za solo instrumente i orkestar, djela za violončelo, za komorne ansamble, baleti, opere, kantate te pjesme i plesovi. Kako su njegovi mentori na Nacionalnom konzervatoriju u Buenos Airesu bili školovani u Europi, mahom na pariškom konzervatoriju, mladom su Ginasteri prenijeli tradicionalne europske glazbene vrijednosti što je uvelike odredilo njegov stilski razvoj. Rani skladateljski period obilježila je snažna prisutnost argentinskog folklora te tradicionalnih vokalnih, instrumentalnih i plesnih formi. Iz tog su perioda i *Cinco canciones populares argentinas*, op.10 sa stiliziranim plesovima (chacarero, zambe, arrorró...). Velik dio opusa inspiriran je tradicijom *gauchosa*. Premda izvorno značenje riječi *huajco* jest siročče, jadnik i vrlo dobro pojašnjava težak život *gauchosa*, poljodjelaca i čuvara stoke na prostranim pampama, pojam gaucho s vremenom je poprimio značenje nacionalnog junaka koji kroz životnu borbu prikazuje sudbinu argentinskog naroda. Zadnju fazu stvaralaštva obilježila je upotreba suvremenih, avangardnih skladateljskih tehnika. Važan dio Ginasterina života je pedagoška i javna djelatnost voditelja visokoškolskih ustanova i organizatora kulturnog života sredine. Godine 1941. preuzeo je katedru na Nacionalnom konzervatoriju i Vojnoj akademiji Sveti Martin. Četiri godine kasnije prisiljen je odstupiti s dužnosti jer je bio jedan od potpisnika peticije za civilne slobode što mu Peronov režim nije oprostio. Kako su u domovini prilike bile loše, odlazi u Ameriku gdje s uspjehom predstavlja svoja djela gostujući na univerzitetima Julliard, Harward, Yale i Columbia. U Argentinu se vraća 1947. i sudjeluje u osnivanju Konzervatorija glazbe i kazališnih umjetnosti pri Nacionalnom univerzitetu La Plate, ali zbog ponovnog pritiska režima

napušta sve funkcije na spomenutom konzervatoriju prihvativši poziv Katoličkog univerziteta. U Europu prvi put putuje 1951. godine na poziv umjetničkog vijeća frankfurtskog festivala gdje su njegova djela izabrana u službenoj selekciji festivala. Ostatak života Ginastera je proveo skladajući, putujući i organizirajući aktivnosti Centra za visoke studije pri Institutu Torcuato di Tella u Buenos Airesu. Za svoj rad primio je počasne doktorate univerziteta Yale i Temple te nagradu UNESCO-a.

Češki skladatelj **Antonín Leopold Dvořák** (1841. – 1904.) široj je publici poznat po Devetoj simfoniji u e-molu „Iz Novoga svijeta“, Gudačkom kvartetu br. 12 u F-duru, op.96 „Američki“, operi Rusalka te Koncertu za violončelo i orkestar u h-molu, op. 104. Uz spomenuta djela, autor je i oratorija, simfonijskim poema, koncertnih uvertira, djela za klavir, vokalne lirike i komorne glazbe. Zahvaljujući kantu Josephu Spitzu koji je zarana uočio Dvořákov talent, započinje učiti violinu. Vrlo brzo je napredovao te se bez problema aktivno uključio u mjesni glazbeni život kao violinist u mjesnoj crkvi i kao član lokalne skupine glazbenika koji su u svim prigodama uveseljavali mještane polkama, mazurkama, marševima i valcerima. S dvanaest godina došao je u češke Zlonice gdje je, osim njemačkog jezika u redovnoj školi, uz kantora Antonina Liehmanna učio klavir, orgulje i glazbenu teoriju. Najviše je napredovao na praškoj orguljaškoj školi gdje je, uz izvrsne mentore, učio kontinuo, harmoniju, modulaciju, improvizaciju, fugu i kontrapunkt. Budući da je Prag imao bogat kulturni život, mladi je Dvořák mogao uživati u izvedbama djela Beethovena, Schumanna, Wagnera pod dirigentskom palicom Franza Liszta i Hansa von Bülowa. Dakako da će ovo dragocjeno iskustvo utjecati i na njegov skladateljski stil. Godine 1859. pridružio se sastavu Karela Komzáka svirajući na balovima i restoranima. Bio je to dobar izvor prihoda u vrijeme besparice za izvrsne glazbenike koji će od 1862. godine, nakon otvaranja prvog češkog teatra u Pragu, postati jezgrom orkestra. Na repertoaru novoosnovanog teatra, do dolaska Smetane na mjesto šefa dirigenta koji na scenu postavlja slavenske skladatelje, bila su djela Mozarta, Webera, talijanskih opernih majstora Rossinija, Donizettija, Bellinija i Verdija. Uporedo s radom u orkestru, Dvořák sklada. Zahvaljujući angažmanu novinskog urednika i Smetanina učenika Ludevita Procházke, Dvořákova djela se sve više izvode i izvan granica Češke. Nezadovoljan ishodom natječaja na kojem mu nije dodijeljena stipendija za nastavak studija s Lisztom u Weimaru, uništava velik broj djela odlučivši se za stvaralački zaokret. Ishod su bila djela kojima je privukao pažnju publike i poštovanje kolega. Brahms je bio oduševljen a od 1878. Dvořákova djela su na stalnom repertoaru međunarodnih pozornica. Godine 1883. prihvatio je poziv da u Londonu dirigira svoja djela, među ostalima Stabat mater na festivalu u Birminghamu. Bio je to početak naklonosti i interesa koje će engleska publika godinama

pokazivati za njegova djela. Rastuća slava donijela mu je financijsku neovisnost, priznanja i nagrade (počasne doktorate univerziteta u Pragu i Cambridgeu). Predsjednica američkog konzervatorija u New Yorku, supruga imućnog industrijalca i mecena glazbenika, Jeannette Thurber, pozvala je Dvořáka u Ameriku. Dvořák je američkoj publici bio poznat i prije no što su ga imali priliku vidjeti. Godine provedene u Americi bile su ispunjene istraživanjem identiteta američke glazbe na koji je najviše utjecala glazba crnog roblja. Sonatinu op.100 za violinu i klavir napisao je za boravka u Americi 1893. godine s namjerom, kako je sam rekao, da napiše nešto melodično i jednostavno.

Veliki rumunjski skladatelj, violinist, dirigent i pedagog **George Enescu** (1881. – 1955.) zacijelo je bio veliki perfekcionista. Možemo to zaključiti na osnovi malog broja objavljenih djela i nekoliko stotina nedovršenih koja se nalaze u njegovom muzeju u Bukureštu. Poznato je kako je vlastite skladbe i nekoliko puta revidirao prije no što je dopustio njihovo javno izvođenje. Pored spomenutog razlog je i u nedostatku vremena jer Enescu je, kao jedan od najvećih violinista svog vremena, često bio na koncertnim turnejama kako bi svirao i dirigirao. Prve je skladbe napisao s pet godina, a Konzervatorium der Gesellschaft der Musikfreunde u Beču upisao je sa sedam godina. Po završenom studiju odlazi u Pariz gdje zajedno s kolegama Ravelom, Koechlinom i Thibaudom uči kompoziciju kod Masseneta i Fauréa. I nakon diplome ostaje u Parizu gdje živi i radi kao član komornih ansambala među kojima je i popularni Enescu kvartet. Redovito se vraćao u Rumunjsku te je aktivno sudjelovao u organizaciji kulturnog života osnovavši simfonijski i filharmonijski orkestar te prvu nacionalnu operu. Prvi svjetski rat zatekao ga je u Rumunjskoj gdje se i zadržao do njegova kraja dovršavajući vrlo uspješnu operu Edip koja će, zbog mnogih koncertnih i organizacijskih obaveza, biti izvedena tek 1936. godine u Parizu. Razdoblje između dva rata obilježio je boravak u Americi gdje je puno svirao i dirigirao američkim orkestrima. Zacijelo je ostavio odličan dojam jer su razmatrali ponuditi mu mjesto šefa dirigenta njujorške filharmonije gdje bi naslijedio Toscaninija. Zbog Staljinove diktature neposredno nakon II. svjetskog rata Enescu prihvaća poziv iz Londona i odlazi u Englesku gdje s velikim uspjehom predstavlja svoja djela. U ranim ozbiljnijim radovima vidljiv je utjecaj Schumanna i Brahmsa dok zreliji radovi pokazuju utjecaj Fauréa i pariške škole. Pa ipak, tijekom školovanja izvan domovine, izložen različitim kretanjima u europskoj glazbi, Enescu nije zaboravio na prelijepi rumunjski folklor. Najzamjetniji je u Rumunjskoj poemi i u Dvije rumunjske rapsodije. Ostatak opusa čine tri simfonije i tri orkestralne suite, svega dva gudačka kvarteta, sonate za violinu, violončelo i klavir solo, nekoliko pjesama i djela za komorne ansamble.